

‘18.06.2018 tarihli KKTC Gece Kulüpleri alıştayı Gölge Raporu’

Kadından Yaşama Destek Derneği

Giriş

Kadından Yaşama Destek Derneği (KAYAD) 1998 yılında kurulan, kadına yönelik her türlü ayrımcılığı önlemek ve kadının toplumdaki rolünü güçlendirerek Toplumsal Cinsiyet Adaletini hedefleyen bir sivil toplum örgütüdür.

KAYAD dünyanın en büyük insan hakkı ihlallerinden birini oluşturan İnsan Ticareti'nin, Dünya coğrafyalarının çoğunda olduğu gibi ülkemizde de var olduğunu, 2005 yılında ilk dile getiren sivil toplum örgütüdür. Prologue araştırma şirketi tarafından bu güne kadar yapılan tek Kadın Trafığı çalışmasını topluma yayan ve bu konuda farkındalık çalışması yürüten KAYAD, 'Görmezden Gelme' projesi ile ülkemizde özellikle kadınların yaşadığı modern kölelik koşullarını ortadan kaldırmayı hedeflemektedir.

KAYAD bu raporda, kadın ticaretinin fuhuşa olan taleple ayrılmaz bir bütün olduğunun bilinciyle ve 'Görmezden Gelme' projesiyle, ülkemizde fuhuşa olan talep ve ilgili Bakanlar tarafından da KKTC Gece Kulüpleri Çalıştayı'nda teyit edildiği üzere, fuhuş talebinin karşılandığı gece kulüplerini ele almaktadır.

18.06.2018 - KKTC Gece Kulüpleri Çalıştayı Gölge Raporu

Bu rapor, Kadından Yaşama Destek Derneği'nin 'Görmezden Gelme' projesine dayanarak oluşturduğu, 18.06.2018 tarihli KKTC Gece Kulüpleri Çalıştay Raporunun (Çalıştay Raporu olarak anılacak) ülkemizdeki durumu ne denli yansıttığını, ayrıca çıkan sonuç ve hedeflerin günümüzde ne kadar uygulandığını belirtecek niteliktedir.

Konu başlıkları akabinde toplanan bilgilerle, KKTC İçişleri Bakanlığı söz konusu Çalıştay Raporu sonucunda bir 'Sonuç' bölümü oluşturup, kendi uygun gördüğü şekilde kısa, orta ve uzun vadeli hedefler belirlemiştir. Her ne kadar rapor içeriğinde yapılan önerilerin bir kısmı belirtilmiş olsa da, 'Sonuç ve Hedefler' bölümünde Bakanlık¹ tarafından saptanan hedef ve öneriler tüm katılımcıların önerilerini yansıtmamaktadır.

18.06.2018 tarihli KKTC Gece Kulüpleri Çalıştayı Raporu 8 bölümden oluşmaktadır;

¹ KKTC İçişleri Bakanlığı

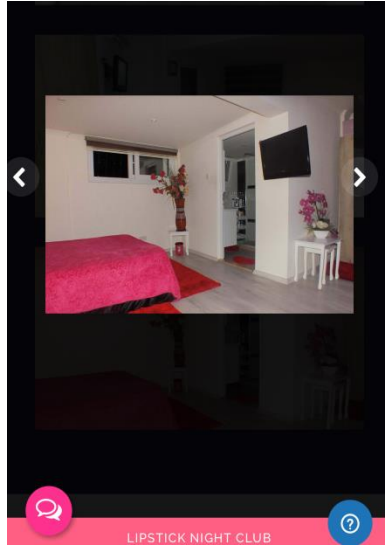
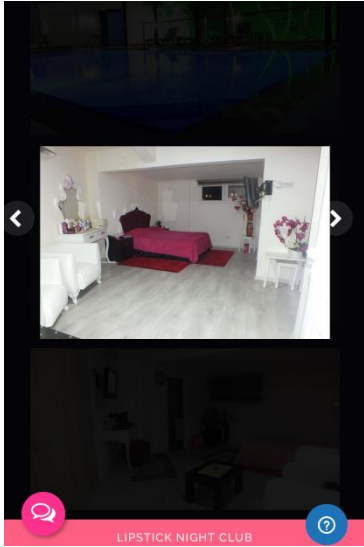
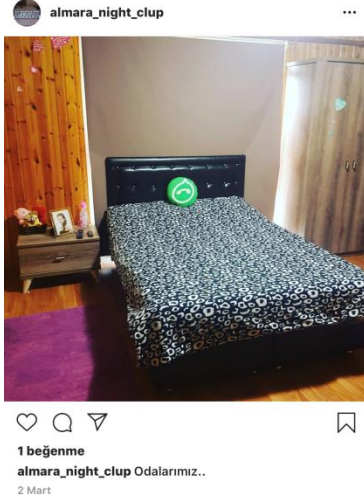
1. Ülkemizde mevcut durum nedir?
2. İnsan hakları ihlallerini ve insan ticaretini nasıl önleyebiliriz? Kısa ve uzun vadede ne gibi önlemler almalıyız?
3. Etkili bir şekilde nasıl denetleyebiliriz?
4. Çalıştay sonucunda elde edilen tespit ve önerileri mutlak sonuçlara nasıl dönüştürebiliriz?
5. Yasal düzenlemeler neleri içermelidir?
6. Gece kulüpleri kapatılırsa neler olur? Kapatılmazsa neler olur?
7. Bu konuyla ilgili eğitim boyutunda neler yapılmalıdır?
8. Toplumsal cinsiyet eşitliği bağlamında bu konuyu nasıl algılamayız?

Bu rapor kapsamında, yukarıdaki başlıkları ele alarak, Çalıştay sonucunda oluşturulan raporun Çalıştay katılımcılarının ve çalışmaya çağrılmayan kesimin görüşlerini ne denli yansıttığını, ilaveten ülkemizdeki mevcut durumla ne oranda bağdaştığını analiz edeceğiz.

Ülkemizdeki Mevcut Durum

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisi'nin 18 Ocak 2000 tarihli birleşiminde kabul olunan, Gece Kulüpleri ve Benzeri Eğlence Yerleri Yasası'nda Gece Kulüplerinde çalışan kadınlar "Barmaid" (içki servisi yapan kadın) ve "Konsomatris" (gece kulübünde müşteri ile birlikte yiyip içerek çalıştığı yere kazanç sağlayan kadın) olarak tanımlanmıştır. Fakat bu tanıma uymayan şekilde, Gece Kulüpleri ve Benzeri Eğlence Yerleri'nde çalışan kadınların fuhuş yaptığı günümüzde ve toplumumuzda yaygın olarak bilinen bir gerçek olmakla birlikte, Gece Kulüplerinde; Erkek müşterilerin para karşılığında çalışan kadınlarla cinsel ilişkiye girmekte olduğu **18.06.2018 tarihli KKTC Gece Kulüpleri Çalıştayı** nda Sağlık Bakanı dahil olmak üzere, bir çok uzman tarafından da teyit edilmiştir. Dahası, bu makamların gece kulüplerinde çalışan kadınlara kullandığı tanım 'konsomatris' değil 'seks kölesi' idi.

Aşağıdaki resimlerde de görüleceği üzere, gece kulüpleri kendilerini kamuoyuna pazarlarken, sadece 'içki servisi' ve/veya 'müşteri ile birlikte yiyip içerek' çalışan kadınlar pazarlamamaktadırlar. 'Seks köleliği' ve/veya fuhuş olduğunu teyit edecek nitelikte, yatak odaları ve duşlar da pazarlanmaktadır.

(Resim 1²)

18.06.2018 tarihli KKTC Gece Kulüpleri Çalıştayı'nda 'Eğlence Kulüpleri Üyesi' gibi katılımcılar olsa da, gece kulübü çalışanının ve/veya eski çalışanlarının olmaması dolayısıyla, kadınların bu bağlamda yaşadıkları koşulları aktaranlar, kadınlarla temasta olan sivil toplum temsilcileri olmuştur. Raporda yayınlanan bilgiler müşterilerin prezervatif kullanmasını zorlayacak düzenleme veya uygulama olmadığı yönündeydi. 2020 yılında KAYAD'ın yürüttüğü nitel araştırma sonucunda gece kulüplerinde çalışan kadınların şiddete maruz kaldığını, kadınların birlikte olacakları kişiler konusunda söz hakkı sahibi olmadıkları, günde 8 kişiye

² Lipstick Night Club, Almara Night Club, Faraon Night Club isimli Gece Kulüplerinin Instagram Hesaplarından paylaştıkları görseller, 2020.

kadar müşteri ile cinsel ilişkiye girdiklerini, buna rağmen prezervatif kullanma konusunda kural olmadığını tespit etmiş bulunmaktayız. Yapılan nicel araştırmada ayrıca kadınların fiziksel ve cinsel şiddete maruz kaldığını, patronları tarafından para cezalarına tabi tutulduklarını ve hasta olmadıkları takdirde izin günlerinin olmadığı da ayrıca kayıt altına alınmıştır.

Çalıştay Raporu gece kulüplerinde çalışan kadınların maaşlarının bankaya yatırılması ile ilgili yasal düzenleme olmadığından, ayrıca kadınlara düzenli maaş ödenip ödenmediği ve/ya ne kadar maaş ödendiği bilinmemekte olduğunu yazmaktadır. Bu sebeple mali denetiminin İş Yasası çerçevesinde mümkün olmadığı belirtilmektedir. KAYAD'ın yaptığı nitel araştırma ise gece kulübünde çalışan kadınların her ay sonu paralarını almadıklarını, kadınların talepleri üzerine avans alabileceklerini, ancak çalıştıkları sözleşme süresinin sonunda paralarını aldıklarını göstermektedir. Özellikle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanının çalıştayda verdiği bilgiye dayanarak, ortalama kadınların %50'sinin sözleşmeleri bitmeden ülkelerine döndüğü gerçeği, sözleşme süresinin bitiminden önce sözleşmesini fesih eden kadınların paralarını alıp alamadıkları konusunda soru işareti oluşturmaktadır.

Çalıştay raporunu İnsan Ticareti'ne maruz kalan kadınların Pasaportlarının poliste muhafaza edilmekte olduğunu ve Gece Kulübü dışına çıkmalarına izin verilmeyerek dolaşım haklarının ihlal edildiğini içermektedir. Buna ek olarak, KAYAD'ın yaptığı nitel araştırma sonucunda kadınların sadece ülkeden değil, aynı zamanda çalıştıkları gece kulüplerinden istedikleri zaman tek başlarına dışarıya çıkamadıklarını ve kesinlikle talepleri üzerine ülkelerine dönemeyeceklerini göstermektedir.

Çalıştayda Sağlık Bakanı, her hafta Gece Kulüpleri ve Benzeri Eğlence Yerleri Yasası'nda da öngörüldüğü gibi, Devlet Hastanesi'nde haftada ortalama 350 kadına haftada bir kez vajinal muayene ve ayda bir kez Hepatit B, C HIV ve sifiliz testi¹ (cinsel yolla bulaşan hastalıklarla ilgili zorunlu muayene ve tahlilleri) yapıldığı teyit edilmiştir ve rapora yansımıştır. Ayrıca kadınların cinsel yolla bulaşan bir hastalığa yakalandıkları zaman devlet tarafından tedavi desteği alamadıkları gibi, Devlet Hastanelerinde kürtaj olamadıkları; kürtajı özel hastanelerde yaptırmak ve kendi masraflarını kendileri karşılamak zorunda oldukları da raporda belirtilmiştir. Ancak yine çalıştay raporunda çalıştay katılımcıların arasında önemli bir paydaşın, yani gece kulüpleri çalışanlarının var olmamasından dolayı, muayene koşulları hakkında eksik bilgi söz konusudur: Yine KAYAD'ın yaptığı nitel araştırma sonucunda kadınların muayene esnasında doktorların

kötü davrandığını hissettiklerini, kendi dillerinde onlarla konuşacak profesyoneller ve/veya çevirmenler olmadığını ve reçetelerinde yazılan ilaçları bulma konusunda gerekli desteği almadıkları saptanmıştır.

Sağlık Bakanlığı her hafta 350 konsomatrisin muayeneye gittiğini iddia etmiştir³ fakat çalıştayın sunduğu çalışan konsomatris rakamları ile Sağlık Bakanlığı'nın sunduğu muayene rakamları arasındaki tutarsızlık dikkat çekicidir. Örneğin Sağlık Bakanı Çalıştayda ortalama haftada 350 gece kulübü çalışan kadının muayene olduğunu söylerken, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının aynı çalıştayda aynı dönem için resmi çalışan konsomatris sayısını 271 olarak sunmuştur. Aradaki fark, veya 79 kadının neden Çalışma Bakanlığı'nın verilerinde yer almadığı konusuna da değinilmemiştir.

Konsomatris sayıları ise yasal olarak her gece kulübüne en fazla on iki olarak sınırlandırılmıştır⁴. Çalıştay'a göre KKTC'de toplam 37 gece kulübü bulunmaktadır ama bunların 5'i aktif değildir. Bu hesaba göre toplam konsomatris sayısının en fazla 384 olması gerekirken, Sağlık Bakanlığı'nın ve Çalıştay'ın verdiği bu verilere göre, ilk kez 2018 yılında rakamlar yasal sınırın altına düşse de (271), 2014-2017 arasında sınırın çok üstünde (1190-1287 arası) olduğu gözlemlenmiştir.⁵ Bu durum raporda yer almamaktadır.

Komisyon, yasa maddesi uyarınca başvuruda bulunan gece kulübü sahibi ve/veya işletmecisine yapacağı değerlendirme sonucunda, konsomatris çalıştırmasını uygun bulması halinde, çalıştırabileceği konsomatris sayısını da gösteren bir belge verir⁶. Yasal limitin ortalama 384 konsomatris olması ve verilerin güvenilir kaynaklardan alınması, kaçak işçilik veya yetersiz denetlemeyi akıllara getirmektedir.

Çalıştay Raporunda Etkili Denetim Yöntemleri Masasının Tespit ve Önerileri başlığı altında "Ön plana çıkan en önemli husus, etkin denetim için etkin bir yasanın olması gerekliliğidir" ibaresi yer almaktadır. Ancak, halihazırda Gece Kulüpleri ve Benzeri Eğlence Yerleri Yasası'nın üçüncü maddesi, mevcut yasanın gece kulüplerinin denetimini sağlama yükümlülüğünü

³ Sağlık Bakanlığı, Gece Kulüpleri Çalıştay sunumu, Nisan 2018

⁴ Gece Kulüpleri ve Benzeri Eğlence Yerleri Yasası, 5, 15, 3, Sayı: 7/2000

⁵ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalıştay Sunumu, 18 Nisan 2018

⁶ Gece Kulüpleri ve Benzeri Eğlence Yerleri Yasası

içermektedir. Dolayısıyla KAYAD esas sorunun yasa eksikliği değil, mevcut yasanın uygulanmaması olduğunu belirtmektedir.

Örneğin; Gece Kulüpleri ve Benzeri Eğlence Yerleri Yasası uyarınca gece kulüplerin yapı ve donanım açısından temizlik ve sağlık koşullarına uygun olması gerekmektedir⁷, fakat Sağlık Bakanlığı'nın 2018 Şubat ve Mart aylarında 24 gece kulübüne yaptığı denetimlerde hijyen yönünden ciddi sakıncalar olduğu tespit edilmiştir⁸.

Gece Kulüpleri ve Benzeri Eğlence Yerleri Yasası'nın 6. Maddesinin 2.fıkrasının E bendinde, söz konusu bina ve yerde teşhir edilecek isim, reklam ve benzeri görüntülerin yanıltıcı, toplumu ahlaki yönden rahatsız edici veya estetik açıdan nahoş olmaması gerekmektedir. Ancak, Alayköy'de bulunan 21 gece kulübünün özellikle yola yakın bulunan gece kulüplerinde kullanılan neon ışıklar ile çevreye ve anayolu kullanan şoförlere çok ciddi rahatsızlık vermekte olduğu bilinmektedir. Çalıştay raporunda da dörtlü koolisyon dönemindeki Sağlık Bakanı'nın da bu konuya yönelik atfına rağmen, raporun hedefler kısmında 'reklam, bina ve görüntülerin' yasaya uyumu gerekliliğine yönelik bir hedef konulmamıştır.

İnsan Ticareti ve Fuhuş Algısı Anket Sonuçları

Kadından Yaşama Destek Derneği, Avrupa Birliği tarafından desteklenen 'Görmezden Gelme' projesi kapsamında ülkemizde İnsan Ticareti ve Fuhuş Algısını ölçen ve 1000 kişilik bir örnekleme uygulanan bir anket yapmıştır⁹.

KKTC genelinde kadın ticareti/fuhuş konusunda 500 kadın ve 500 erkek vatandaşımızla yapılan anket sonucu ile **ülkemizde cinsel hizmet satın alınmasının yaygın olduğunu düşünenlerin oranı %76.6 olduğu saptanmıştır.** Ülkemizde **18 yaş altı** çocuklar arasında cinsel hizmet satın alınmasının yaygın olduğunu düşünenlerin oranı ise **% 32.5'tir.** Ancak, **Kıbrısın Kuzeyi'nde fuhuşu kabul edilebilir bulan katılımcıların oranı sadece % 15.8'dir** (kadınlar % 13.36 erkekler ise % 17,85 oranında kabul etmektedir). Buna oranla **daha önce fuhuş yaptığını bildiği bir kadınla evlenmezdim diyen erkeklerin oranı %82.37'dir.** Daha önce gece kulüplerine

⁷ Gece Kulüpleri ve Benzeri Eğlence Yerleri Yasası, 2, 6, 2, D, 7/2000

⁸ Sağlık Bakanlığı, Gece Kulüpleri Çalıştay sunumu, Nisan 2018

⁹ Çalışma Prologue Consultancy LTD. tarafından yürütülmüştür.

gitmiş olduğunu belirten erkeklerin sadece **%28.46'sı** daha önce fuhuş yaptığını bildikleri bir kadınla evlenebileceklerini belirtmişlerdir.

Kıbrıs'ta fuhuş hizmetini satın alanları kabul edilir bulanlar ise %20.7'dir. Fuhuş hizmeti satın alanları kabul edilebilir bulan kadınların oranı %17.54 iken bu oran erkekler arasında %23.61'dir. Gece kulübü yöneticilerini kabul edilebilir bulanların oranı ise 37%'dir.

Ülkemizde gece kulüplerini kabul edilebilir bulanların oranı %37.3'tür. Yani ülkemizde her 3 kişiden 1'i gece kulüplerini normal karşılamaktadır. Bu oran kadınlar arasında **%34.03** iken erkekler arasında **%40.31'dir.** Fuhuşu kabul edilebilir bulanların oranı **%15.8** iken, gece kulüplerini kabul edilebilir bulanların oranının **%37.3** olması bizlere gece kulüplerinde fuhuşun var olduğunu görmezden geldiğimizi ortaya koymaktadır.

Kıbrısın Kuzeyinde fuhuş yapan kadınlara katılımcıların **%36,1'i** olumsuz baktığını söylerken katılımcıların **%35'i** kararsız kalmıştır. Hiç gece kulübüne gitmemiş olduğunu belirten erkeklerin **%23,32'si** Kıbrıs'ın kuzeyinde fuhuş yapan kadınlara olumsuz baktığını belirtmiştir.

Gece kulüplerinin kapatılmasına olumlu bakanların oranı %43,3 iken, kararsız kalanların oranı %35,6'dır. Böylelikle Gece Kulüplerine olumlu bakan kişi sayısı sadece toplumumuzun **%20.7'sini** oluşturmaktadır.

Tüm yukarıda belirtilen, fuhuş ve gece kulüplerine bakış açılarına rağmen, ülkemizde **Gece Kulüplerinde kadın ticareti olması halinde kapatılmasına olumlu bakanların oranı %43.3'ten 71.5%'e çıkmaktadır.** Ancak bu oran kadınlar arasında **%75.99** iken erkekler arasında **%67.37'dir.** Bu da, erkeklerin **%32.63'ünün** yani neredeyse 3 erkekten 1'inin fuhuş yapan kadınların insan ticareti mağduru olmalarını görmezden gelerek gece kulüplerinin bu şekilde açık kalmasını onayladığını göstermektedir.

Gece kulübüne gittiğini belirten erkeklerin oranı %40.61'dir. Gece kulübünü ziyaret eden birini tanıdığını belirtenlerin oranı ise **%51.05'tir.** *(Yani %10'luk bir kesim, gece kulübüne gittiğini gizlemektedir.)* Bu oran erkekler arasında **%63.34** iken kadınlar arasında **%37.66'dır.** Ülkemizde fuhuşu kabul edilebilir bulan erkekler sadece **%17,85**'iken ve gece kulüplerinde fuhuş olduğu bilinen bir gerçek olmasına rağmen, gece kulüplerine giden erkek sayısının

%40.61 olması ülkemizdeki kişilerin kendi düşüncelerini bile görmezden geldiğini göstermektedir.

Ne yazık ki Gece Kulüpleri yasası uyarınca Gece Kulüplerinde yapılan fuhuşun suç teşkil etmesine rağmen **Gece kulüplerinde fuhuş yapılmasını yasal bulanların oranı %34.23'tür.** Bu oran erkekler arasında %39.42, kadınlar arasında ise %28.6'dır. Gece Kulüplerini meşrulaştırma çabası kapsamında '**Para karşılığı seks yapabilirlerse erkeklerin tecavüze başvurmaları daha az olasıdır'** diyenlerin oranının ise toplumun **%29.6'una yani katılımcıların 3'te 1'ine ait bir düşünce olduğu saptanmıştır.**

Anket sonucu İnsan Ticareti hakkında farkındalık çalışmalarının ne denli önemli olduğunu da göstermiştir. Şöyle ki, her üç katılımcıdan biri kadın ticareti terimin kendileri için kafa karıştırıcı olduğunu ve ne olduğunu bilmediklerini belirtmiştir.

İlginç bir şekilde ne olduğu konusundaki kafa karışıklığına rağmen katılımcıların 82%'si Kıbrıs'ın kuzeyinde kadın ticareti olduğunu düşünmektedir. Bu oran kadın ve erkekler arasında çok yakındır. Ayrıca daha önce **gece kulüplerine gitmiş** olan erkekler arasında ülkede kadın ticareti olduğunu düşünenlerin oranı **hiç gece kulübüne gitmemiş** olduğunu belirten erkeklere kıyasla daha yüksektir. **Daha da çarpıcı bir şekilde katılımcıların %90'ı gece kulüplerinde kadın ticareti olduğunu düşünmektedir.**

Ne yazık ki, anket verilerimiz bize Gece Kulüplerinde bir insan ticareti mağduru ile karşılaştığı takdirde '*hiçbirşey yapmazdım*' diye yanıt veren **%16'lık** bir kesim olduğunu göstermiştir. Aynı soruya '*bu konu üzerinde çalışan bir Sivil Toplum Örgütünü arardım*' şeklinde yanıt veren **%32'lik** bir kesimin olması, İnsan Ticareti konusunda mücadelede Sivil Toplum Örgütleri'nin ne kadar önemli rol oynadığı yanında, bu konuda güçlenerek topluma katkı koymasının gerekliliğini gösteren niteliktedir.

Katılımcıların %79.9'u ülkemizde fuhuş talebi artarsa kadın ticaretinin de artacağını düşünmektedir. Bu oran kadınlar arasında **%82.88**, erkekler arasında ise **%77.16'dır.** **Katılımcıların %86.6'sı Kuzey Kıbrıs içerisinde bir İnsan Ticareti İle Mücadele Yasasına ihtiyaç olduğunu düşünmektedir.**

Anketteki en çarpıcı ve ilginç bir şekilde Gece Kulüpleri Çalıştayı'nın 'uzun vadeli hedefleri' kısmına girmeyi başarmayan veri ise; **toplumumuzun %70'inin 'hayalimdeki Kıbrıs'ta gece kulübü yoktur.'** yanıtıdır.

KKTC Gece Kulüpleri Çalıştayı Sonuç Raporu Değerlendirmesi

Kadıncan Yaşama Destek Derneği, çalıştay katılımcısı olarak, çalıştay boyunca ortaya çıkan tüm öneri ve yorumları gözlemleyip kayıt altına almıştır. KAYAD'ın bu bağlamdaki hedefi çıkacak olan raporu denetleyebilmesiydi.

Çalıştay boyunca kısa vadeli hedef olarak katılımcılar tarafından belirtilen ve rapora yansımayan maddeler aşağıdaki gibidir:

Kısa Vadeli Hedefler:

1. Polis ve Sağlık Bakanlığı'nın Gece Kulübü çalışanlarına doğrudan bilgilendirme yapması.
2. 'Cinsel hizmet' verilecek mekanların ruhsatlandırılması, 'cinsel hizmet' verecek kişinin ruhsatlandırılması.
3. Gece Kulüpleri konusunda atılacak adımlarla ilgili haritalandırma yapılması.
4. Gece Kulüpleri bağlamında, kısa vadede 'seks işçisini' tanımlayıp, yasal düzenlemenin buna göre yapılması.

Uzun Vadeli Hedefler

1. Emek hırsızlığı ve emek sömürsünün engellenmesi amacıyla, özel sektörün kayıt dışı işçi çalıştırma konusunda bilinçlendirme çalışmaları, aksi davranış halinde ağır cezaların getirilmesi.
2. Kadınların 'seks hizmeti' sunmasına bağlı olarak, bunun toplu bir yere taşınması veya tamamen serbest bırakılması. (Raporda eğlence yerlerinin toplu halde belli bir bölgeye taşınması önerisi mevcuttur)
3. Hizmet verilecek olan mekanların kriterlerinin belirlenmesi ve bu mekanların görünülebilir olması.

Çalıştay Raporu'nun birincil sorunlarından biri ise, raporun içeriğinde yansıtılan, çalıştay katılımcıların belirttiği, öneri olarak sunduğu ancak nedense kısa, orta ve uzun vadeli sonuç hedeflerinde yer almayı başarmayan hususlardır. Özetle, katılımcıların öneri olarak sunduğu kısa, orta ve uzun vadeli hedefler, raporun sonuç kısmına girmemiştir.

KAYAD olarak, özellikle sonuç kısmına girmiş olmasını beklediğimiz, ancak giremeyen kısa, orta ve uzun vadeli hedefler aşağıdaki gibidir:

Kısa Vadeli Hedefler:

1. Gece Kulüpleri işletmelerinin, işletme izinlerinin yenilenmemesi yoluyla kapatılması.
2. Sivil Toplum Örgütleri tarafından Gölge Rapor hazırlanmasını teşvik edecek bir yapı oluşturulması ve oluşturulan Gölge Raporların polisten ya da uluslararası raporlardan çıkan bilgileri karşılaştırabilmesi.
3. Gece Kulübü'nde çalışmaya gelen kadınların pasaportlarına el konulmaması.
4. Her şart ve durumda kadınlara sosyal haklarının sağlanması, sosyal yatırımlarının yapılması ve vergi veya yatırımların kontrolüne yönelik, devlet tarafından dijital bir denetimin sağlanması,
5. İnsan Ticareti ve fuhuş arasındaki farkın anlaşılması için gerekli paydaşlara farkındalık eğitimi verilmesi,
6. Çalıştay sonucunda çıkan kararların uygulanması için siyasi idarenin ortaya konulması.

Orta Vadeli Hedefler

1. Kadın odaklı, gece kulüplerinde çalışan kadınların da katılıp söz alabileceği ve fikir beyan edebileceği bir Çalıştay yapılması,
2. Yargıda ve ilgili kamu mercilerinde her dilde tercüman zorunluluğunun olması;
3. Yasal düzenleme yapılarak gece kulübünde çalışan kişilerin cinsel sağlık, cinsel farkındalık eğitimleri yanında yararlanabilecekleri rehabilitasyon programlarının ve normal hayatta onlara uygulanacak maddi destek için fon sağlanmasının yasal hale gelmesi,
4. Cinsel sağlık/farkındalık ile ilgili bilgilendirme zorunluluğunun getirilmesi,

5. Hükümetlerin yıllık bütçelerini hazırlarken, Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine duyarlı bütçeler hazırlaması ve Toplumsal Cinsiyet Çalışmalarına da yeterli derecede bütçe ayırarak bir yol izlemesi,
6. Teması Toplumsal Cinsiyet Eşitliği olan bir Çalıştay yapılması
7. İnsan Ticareti ve fuhuşun paralel olarak değerlendirilmesi
8. Denetim mekanizmasıyla birlikte, mağdurlara destek mekanizmasının da oluşturulması ve denetim mekanizmasının daha özerk olarak siyasi irade dışında bırakılması,
9. İnsan Ticareti açısından ilgili birimlerin eğitilmesi, özellikle polis içerisinde “İnsan Ticareti Birimi” oluşturulması ve ilgili bakanlıklarda da konu ile ilgili kişilerin çalıştırılması,
10. İnsan ticaretinin ivedi olarak yasada tanımlanması, **koruyucu** ve cezalandırıcı yasal mevzuatın/mevzuatların hazırlanması ve caydırıcı cezaların ivedilikle uygulanması
11. İnsan Ticareti ile ilgili Meclis’te bir İzleme Komitesi kurulması,

Uzun Vadeli Hedefler

1. Gece Kulüpleri sektörünün bir ticaret sektörü haline getirilmesi durumunun engellenmesi,
2. Aracı ile kadın arasındaki köleleştirme bağının koparılarak şartların yeniden revize edilmesi.
3. Kadın bedeninin metalaştırılmasının önüne geçilmesi, medya ve reklamlarda bunlara belirli regülasyonların getirilmesi,
4. Mevzuat üzerinde çalışılırken, her bacağı için çalışma grupları oluşturulması ve bu mevzuatın paydaşlarla birlikte yapılması.

Kısa Vadeli Hedeflerin İlerleme Değerlendirmesi

İçişleri Bakanlığı, yayınladığı raporda, ‘tespitler ve öneriler doğrultusunda Bakanlığın, bahse konu sorunların çözülmesi için ivedilikle yapılabilecekleri belirleyip, bunların hayata geçmesi için hemen adım atma yönünde karar almıştır’ ibaresi mevcuttur. Buna rağmen raporda belirtilen bir çok kısa, orta ve/veya uzun vadeli hedef gerçekleşmemiştir.

18.06.2018 tarihli KKTC Gece Kulüpleri Çalıştay Rapor'unun sonuç kısmında 8 ivedi (kısa vadeli) hedef öne sürülmüştür. Aşağıda her birinin ilerlemesine ilişkin bulgular söz konusudur:

1. İnsan Ticareti ile ilgili kısa vadede atılacak ilk adım ceza yasasında İnsan Ticareti ve İnsan Kaçakçılığı ile ilgili tanımların yapılmasıydı. 14/2020 sayılı Değişiklik ile Fasıl 154 Ceza Yasasına 9 Mart 2020 tarihinde 254B maddesi gereğince değişiklikler yapılmıştır ve İnsan Ticareti tanımı Ceza yasasına girmiştir.
2. İnsan Ticareti ile ilgili kısa vadede atılacak ikinci adım, 'İnsan ticareti ile ilgili bilgi ve yönlendirme içeren broşürlerin farklı dillerde hazırlanması, hazırlanan broşürde insan hakları ihlalden ve insan ticaretinde mağdur kişilere destek olabilecek ilgili Dernek ve Sivil Toplum Örgütlerinin iletişim adreslerinin yer alması, bu broşürlerin limanlarda, havalimanında ve kara gümrük kapılarında KKTC'ne farklı vize türleriyle giriş yapan kişilere verilmesi, insan ticareti ile ilgili broşür içeriğinin KKTC ile ilgili internet bilgilerinin bulunduğu sayfalara da eklenmesi'ydi. Gümrük, Havalimanı, Liman, Devlet Sivil Havacılık dairelerinin her birine ulaşılarak edinilen bilgi doğrultusunda böyle bir broşür dağıtımının gerçekleşmediği saptanmıştır. İçişleri Bakanlığı bünyesindeki Gece Kulüpleri Komisyonu'nun her yıl (en son 2019 yılında) belirtildiği gibi; çalışanların hakları hususunda broşür hazırladığı raporlara yansımış olsa da¹⁰ çalışmaya gelen kişilere dağıtılması öngörülen yerlerde bu broşürlerin dağıtımını yapılmadığı tespit edilmiştir. Dağıtılması planlanan broşürler için bir haber taraması da yapılarak broşürlerin hazırlandığı tespit edilmiştir ama tespit edilen broşürlerde, yine kısa vadeli hedeflerde yazdığı gibi "*mağdur kişilere destek olabilecek ilgili Dernek ve Sivil Toplum Örgütlerinin iletişim adreslerinin yer alması*" ile ilgili bir düzenleme görülmemektedir.

Aşağıda, haber taraması ile elde edilen broşür örneği yer almaktadır;¹¹

¹⁰ <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2019/06/2019-Trafficking-in-Persons-Report.pdf>

¹¹ <https://www.kibrispostasi.com/c85-toplum/n131030-konsomatris-istismarina-karsi-157-yardim-hatti-olusturuldu>

- İvedi hedef, Alo 157 Acil Yardım Telefon Hattı'nın hayata geçirilmesi için çalışmalar başlayacak ve bu hattın, mesajla iletişim kurma kısmının da oluşmasıydı. Alo 157 Acil Yardım Telefon Hattı'nın hayata geçirilmesi için çalışmalar başlanacağı ile ilgili alınan karar doğrultusunda, 157 Acil Yardım Hattı henüz fonksiyon kazanmamıştır. Böylesi bir destek hattının henüz yürürlükte olmamasından kaynaklanan ihtiyaç ile Kıbrıs Türk Barolar Birliği'nin İnsan Ticareti Mağdurları İçin Adalet Projesi çerçevesinde ihtiyacı olan insan ticareti mağdurlarına 05428620060 hatlı telefonla bir destek sağlanmıştır. Söz konusu hatta ulaşan insan ticareti mağduru ücretsiz hukuki destekten yararlanabilmektedir.
- Kadınların ilk olarak muayene için hastaneye götürüldükleri bilindiğinden, hastanede psikolog veya sosyal hizmetler uzmanı gibi bir yetkilinin istihdamı yapılacağı kısa vadeli hedeflerden dördüncüsüydü. Söz konusu hedef doğrultusunda, Burhan Nalbantoğlu Devlet Hastanesi'nde gece kulübünde çalışan kadınlara özel bir psikolog veya sosyal hizmet uzmanı istihdamı yapılmadığı tespit edilmiştir. Bunun yanında kontrole gelen kadınların hastaneye gece kulübü işletmecileri ve/veya çalışanlarının refakatinde getirildikleri de nitel araştırmamız sonucunda ortaya konmuştur.

5. Çalışan kadınlara Barolar Birliği ile işbirliği içerisinde ücretsiz avukat erişimi sağlanması İçişleri Bakanlığı tarafından beşinci ivedi hedef olarak öne sürülmüştü. Kıbrıs Türk Barolar Birliği ‘İnsan Ticareti Mağdurları için Adalet’ projesi kapsamında böyle bir hizmet verilirken, söz konusu hizmet tamamen KTBB’in kendi imkanları doğrultusunda verilmektedir ve İçişlerinin bu bağlamda herhangi bir katkısı bulunmamaktadır.
6. İçişleri Bakanlığı’nın yayınladığı raporda Çalışma Dairesi tarafından, ülkemize çalışmaya gelen kişilere yapılacak iş sözleşmeleri kendilerini koruyucu nitelikte ve kendi dillerinde olması için çalışma başlatıldığı yönünde ibare bulunmaktadır. Bunu İçişleri Bakanlığı’nın çalıştay kapsamında belirlediği altıncı hedef olarak algılamaktayız. Ancak sadece 2019’da, çalışma koşulları ile ilgili şikayetler nedeni ile yetkililerden yardım isteyen 40 kadın sınır dışı edilmiştir.¹² Ayrıca Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’ndan alınan bilgi doğrultusunda sözleşmelerde henüz herhangi bir değişiklik olmadığı ve yapılan iş sözleşmelerinin hala daha türkçe veya istenilen durumlarda ingilizce olarak imzalatılması söz konusudur.
7. Kadınların sorunlarını daha rahat paylaşabilmeleri ve daha etkin denetim yapılabilmesi açısından, denetimlerin Gece Kulüpleri Komisyonu ile birlikte multi-disipliner bir ekip olarak yapılması ve devlet kurumlarını temsil eden kişilere ek olarak özellikle bir Sivil Toplum Örgütü elemanının ve bir de tercümanın denetim ekibine dahil olması 7. hedef olarak belirlenmiş fakat rapor yayınlandığından beri ayda 1 toplanmaya devam eden Gece Kulüpleri Komisyonu’na herhangi bir Sivil Toplum Örgütü’nün dahil olması hedefi de gerçekleşmemiştir.
8. KKTC’ye okuma amaçlı gelen, çoğunlukla yabancı uyruklu öğrencilerin kayıt dışı seks işçiliği yaptığı ve/veya yapmaya zorlandığı anlaşılmış ve bunların önüne geçecek bir düzenlemenin, İçişleri Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı Eylül ayında başlayacağını kısa vadeli hedeflerin sonuncusu olarak duyurulmuştur. Bu düzenleme ile öğrencilerin statüleri netleşecek ve ülkede kalmaları, çalışmak istemeleri halinde koşulları, kayıt yenileme

¹² <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2019/06/2019-Trafficking-in-Persons-Report.pdf>

ve dondurma keza okula devam edip etmediklerinin denetimi tüm bakanlıkların ortak veri tabanı ile ulaşılabilir ve denetlenebilir olacaktı. Ayrıca öğrencilerin doğru bilgilendirilmesi ve devamsızlıklarının takibi için alınacak önlemler açısından rapora yazılan eğitim hedeflerine ilişkin, yetkililerin herhangi bir girişimlerinin olmadığı saptanmıştır.

Sonuç

18.06.2018 tarihli KKTC Gece Kulüpleri Çalıştayı uzun süredir görmezden geldiğimiz bir insanlık ayıbını gün gibi ortaya çıkardı. Yıllarca Amerikan Elçiliği gibi kurumların paylaştığı İnsan Ticareti Raporların ötesinde, kendi yetkililerimizin durumun gerçekliğini paylaşması çok anlamlı ve değerliydi. Konsomatris izinleriyle ülkemize gelen kadınlarla ilgili paylaşılan sağlık ve çalışma süreleriyle ilgili veriler büyük bir şeffaflık anlayışıyla çalıştay katılımcılarıyla paylaşıldı. Çalıştay katılımcıları da yaşanan sorunlara dair görüş ve önerilerini sundular. Maalesef söz konusu görüş ve önerilerin sadece bir kısmı İçişleri Bakanlığı'nın yayınladığı raporun ivedi hedeflerine girmeyi başardı. Örneğin Kadından Yaşama Destek Derneği'nin Gece Kulüplerinde İnsan Ticareti olduğu yönünde bir bulgu söz konusu ise, bu sorun çözülmünceye kadar gece kulüpleri ivedilikle kapatılmalı diye kısa vadeli bir hedef önermişti. Bu ve buna benzer bir çok hedef İçişleri Bakanlığı'nın yayınladığı çalıştay raporunun İvedi Hedefler Başlığında yer almamıştır. İçişleri Bakanlığı ise bu hedefleri seçerek hangi yöntemi izlediği konusunda açıklayıcı olmamıştır. Kaldı ki, raporda görüldüğü üzere, İçişleri Bakanlığı'nın kendi metodolojisiyle belirlediği 8 kısa vadeli hedefin sadece 1 tanesi gerçekleşmiştir. Bilgilendirici broşür hazırlamak kadar erişilmesi kolay hedeflerin bile yerine getirilmemesi çalıştayın amacına ulaşmadığını göstermektedir. Bu doğrultuda, Kadın Eğitim Kolektifi, Baraka Kültür Merkezi ve Bağımsızlık Yolu gibi örgütlerin Çalıştayı protesto etmesi günümüz bakış açısıyla değerlendirildiğinde daha büyük bir anlam taşımaktadır.

KAYAD'ın yaptığı nitel çalışma sonucunda gece kulübü çalışanlarının seslerini duyabilsek de, çalıştaya gece kulüpleri temsilcileri paydaş olarak çağrılırken, gece kulübü çalışanları paydaş olarak çağırılmamıştı.

İçişleri Bakanlığı tarafından seçilen hedeflerin arasında sivil toplum ile işbirliği gerektiren başlıklar söz konusuydu. Örneğin Mülteci Haklar Derneği İçişleri Bakanlığı'na bilgilendirici

broşür hazırlayabileceğinin bilgisini vermişken, biz Kadından Yaşama Destek Derneği olarak hedef olarak belirlenen Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eğitim Müfredatını da hazırlamış bulunmaktayız. Ancak yetkililerin bu bağlamda herhangi bir işbirliği talep etmediğini söylemek mümkün.

26 Şubat 2018 tarihinde Hanedan Nightclub’da 26 yaşındaki Volha Viarbouskaya isimli bir genç kadının cesedinin bulunması ve bu bağlamda hiç bir cezai işlemin yürütülmemesi, gerek KAYAD, gerekse sair örgüt ve aktivistleri bir eylemliliğe çağırması¹³. İçişleri Bakanlığı ise sözkonusu çalışmayı bu sebeple organize etmişti. Aradan iki yıl geçmiş olmasına rağmen ivedi hedeflerinin %15’ini bile yerine getirmiş olmaması, çalıştayın esas amacı noktasında düşünmemize sebep olmaktadır.

Çalıştay katılımcılarından araştırmacı Mine Yücel, konuşması esnasında ‘bu çalıştayın isminde bir sorun var, biz buraya Gece Kulüpleri sorununu değil, İnsan Ticareti sorununu konuşmaya geldik’ demişti. Öyle görünüyor ki, o gün olduğu gibi, yetkililer hala esas sorun olan ‘İnsan Ticareti’ni görmezden gelmeye ve bu bağlamda, kendi belirledikleri ve bu yönde taahüt ettikleri sorumlulukları dahil almaktan imtina etmektedirler.

¹³ <http://www.kibris724.com/gece-kulubunde-olum-99397h.htm>